

ZTRACENÉ KRONIKY

ZTRACENÉ SPISY JEŽÍŠOVY

KOMPLETNÍ EDICE

Nag Hammádí, archonti a zapomenutý původ člověka

52
SPISŮ
UVNITŘ

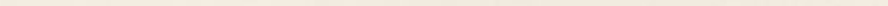
52 spisů • objeveno 1945

Nag Hammádí • Tomáš • Archonti • Sofie

ZTRACENÉ SPISY JEŽÍŠOVY

KOMPLETNÍ EDICE

ZTRACENÉ KRONIKY

ZTRACENÉ SPISY JEŽÍŠOVY

KOMPLETNÍ EDICE

Nag Hammádí, archonti a zapomenutý původ člověka

52 SPISŮ UVNITŘ

Nag Hammádí • Tomáš • Archonti • Sofie

O tomto vydání

ZTRACENÉ SPISY JEŽÍŠOVY

KOMPLETNÍ EDICE

Ztracené kroniky

Digitální edice ve formátu A5.

Původní text rukopisu byl zachován beze změn. Názvy kapitol v obsahu jsou doslovné úryvky použité pouze pro orientaci.

OBSAH

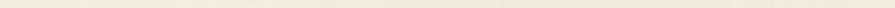
ČÁST I · Pouto zapomnění 7

01 · Padesát dva spisů	8
02 · Slepý bůh	14
03 · Pouto zapomnění	20
04 · Falešný duch	26
05 · Železné vězení	32

ČÁST II · A dítě zapomene 38

06 · Athanasios z Alexandrie	39
07 · A dítě zapomene	45
08 · Mýtus o Erovi	51
09 · Předchozí život	57

ČÁST III · Ten, kdo stojí proti 63

10 · Žalobce	64
11 · Satan	70
12 · Gilgamešův přítel Enkidu	76

ČÁST IV · Kniha dvou cest 82

13 · Kniha dvou cest	83
14 · Kniha mrtvých	89
15 · Kniha toho, co je v podsvětí	95
16 · Celníci	101

ČÁST V · A o světle na jeho konci 107

17 · Most rozhodnutí	108
18 · Tunel	114
19 · Tibetská kniha mrtvých	120
20 · Montségur	126

ČÁST VI · Víím, kdo jsem 132

21 · Pistis Sofia	133
22 · Víím, kdo jsem	139

ZTRACENÉ KRONIKY

ČÁST

I

Pouto zapomnění

I

Padesát dva spisů

prosinci devatenáct set čtyřicet pět vyrazil rolník Muhammad Alí as-Samman se svými bratry k úpatí útesu Džabal at-Tarif v Horním Egyptě. Vedli s sebou velbloudy a nesli motyky. Hledali hlínu. Pod skalní stěnou, kde se kdysi pohřbívalo, leží v zemi vrstva rozpadlého materiálu bohatého na dusík, kterou tamní rolníci odjakživa kopou a rozhazují po polích jako hnojivo. Obyčejná práce, jakou dělal jeho otec i děd. Útes nad nimi je provrtaný desítkami starých hrobek, vytesaných do skály v době faraonů, o tisíce let starších než cokoliv, co v okolních vesnicích stálo. Černé otvory ve světlém kameni, ve kterých se v létě schovávají netopýři a v zimě vítr.

Motyka narazila na něco tvrdého. Muhammad Alí odhrabal písek a pod ním se objevila velká červená hliněná nádoba, vysoká skoro jako dítě, s hrdlem ucpaným miskou zalepenou smolou.

Podle toho, co později vyprávěl, se ji nejdřív bál otevřít. Ve vesnicích kolem Nilu se věřilo, že v zapečetěných nádobách v pouštních skalách sedí džinové, duchové, které kdysi někdo uvěznil a kteří čekají, až je pustí ven. Pak ho napadlo, že uvnitř může být zlato. Zvedl motyku a nádobu rozbil.

Ze střepů se do vzduchu zvedl zlatavý prach a rozletěl se ve větru. Ne zlato. Úlomky starého papýru, rozdrolené na drobné šupinky, které ve slunci zářily.

Uvnitř ležely knihy. Třináct svazků v kožených deskách, spojených řemínky. Listy z papýru, popsané černým inkoustem v koptštině, jazyce egyptských křesťanů. Muhammad Alí je zabalil do svého pláště, hodil přes rameno a odnesl domů. Doma je vysypal na zem vedle hliněné pece.

Podle pozdějších rozhovorů s ním jeho matka některé ty listy spálila. Topila jimi v peci, když pekla chléb.

Co shořelo, se už nikdo nedozví. To, co zbylo, změnilo pohled na počátky křesťanství víc než jakýkoliv jiný objev dvacátého století. A obsahuje tvrzení, které se dotýká každého, kdo se kdy narodil.

Ten svět, ve kterém žijete, podle těch knih nestvořil Bůh. Stvořil ho někdo jiný. A vás v něm drží, abyste si nevzpomněli, odkud jste přišli.

Proč by někdo takové knihy psal? Proč by je někdo jiný zakopal pod útes v zapečetěné nádobě? A proč se o nich skoro šestnáct set let nevědělo?

Cesta těch knih od pece k vědcům sama připomíná dobrodružný román. Muhammad Alí se tehdy zapletl do krevní msty. Jeho otce zabili a on s bratry vraždu krutě pomstil. Báł se, že k němu přijde policie a knihy najde, a tak je dal do úschovy místnímu koptskému knězi. Kněz jeden svazek ukázal švagrovi, učiteli dějepisu, a ten ho poslal do Káhiry. Ostatní svazky se rozběhly po trhu se starožitnostmi. Prodávaly se za směšné částky a putovaly z ruky do ruky mezi překupníky v Luxoru a v Káhiře.

Většinu z nich nakonec vykoupilo Koptské muzeum v Káhiře. Jeden svazek ale propašovali ze země. Objevil se na trhu v Belgii a v roce devatenáct set padesát dva ho koupil Jungův institut v Curychu a slavnostně ho věnoval Carlu Gustavu Jungovi, slavnému švýcarskému psychiatrovi. Jung v těch textech poznával obrazy, se kterými se celý život setkával ve snech svých pacientů. Ten svazek se dodnes nazývá Jungův kodex. Do Egypta se vrátil až po letech.

Celé dílo vyšlo v překladu až v roce devatenáct set sedmdesát sedm. Mezinárodní tým badatelů pod vedením Američana Jamese Robinsona potřeboval přes dvě desetiletí, aby všechny listy, úlomky a útržky přečetl, srovnal a přeložil. A když se konečně dalo číst, ukázalo se, co ta nádoba skrývala.

Padesát dva spisů. Evangelia, o kterých se vědělo jen z polemik církevních otců, kteří je odsuzovali. Zjevení. Modlitby. Rozhovory, ve kterých Ježíš po svém vzkříšení vysvětluje učedníkům, jak svět ve skutečnosti vznikl. A dokonce úryvek z Platónovy Ústavy, přeložený do koptštiny, jako by ho někdo považoval za součást těžé pravdy.

Ty knihy samy vypadají jinak, než si člověk starý rukopis představuje. Žádné svitky. Skutečné knihy s listy, které se obracejí, jen místo papíru papyrus, světle hnědý, s vlákny, která na každé stránce prosvítají jako jemná mřížka. Desky z kozí kůže mají přeložku, která se přehne přes okraj a převáže řemínkem, jako dnešní diář. Písmo je úhledné, řecká abeceda doplněná několika znaky ze staré egyptštiny, inkoust z sazí po staletích stále černý. Na některých stránkách jsou vidět místa, kde písař zaváhal, přeškrtl slovo a napsal ho znovu.

Kdy ty knihy vznikly, prozradily jejich desky. Kožené obaly zevnitř vyztužovaly slepené vrstvy starého papyru, odpad z kanceláří a klášterů. Mezi nimi se našly dopisy a účtenky s daty ze čtvrtého století našeho letopočtu. Jedna z nich je datovaná do roku tři sta čtyřicet osm. Knihy tedy svázali v době, kdy se křesťanství teprve stávalo státním náboženstvím římské říše.

A jen pár kilometrů od místa nálezu stál tehdy jeden z prvních křesťanských klášterů na světě. Klášter, který založil svatý Pachomios, otec společného mnišského života. Mniši tam žili v řadách prostých cel z nepálených cihel, spali na rohožích z rákosy, pletli koše a provazy na prodej a za úsvitu se scházeli k

modlitbě. Pachomiova pravidla jim ukládala číst a učit se z paměti. Kdo do kláštera vstoupil a neuměl číst, musel se to naučit. Knihy tam tedy byly. A někdo musel rozhodovat, které z nich se smějí číst. K té stopě se v této knize ještě vrátíme. Protože někdo ty knihy zakopal úmyslně, zapečetěné, pod útesem, mimo dosah. A ne každý důvod k zakopání knih je ochrana.

Teď ale k tomu, co v nich stojí.

Ten svět, ve kterém žijete, podle nich nevznikl z dobré vůle všemocného Boha. Vznikl z chyby. Jeden ze spisů, takzvané Filipovo evangelium, to říká přímo. Svět vznikl omylem. Ten, kdo ho tvořil, chtěl, aby byl nehynoucí a nesmrtelný. Nezvládl to.

Za tímhle světem podle těch textů existuje jiná skutečnost. Plnost, světlo, místo, kde nic nestárne a nic se neztrácí. A tvůrce tohohle hmotného světa o ní neví, nebo o ní ví a skrývá ji. Postavil svět jako napodobeninu a ustanovil nad ním své služebníky. Vládce. Strážce. Ty texty jim říkají archonti.

A člověk? Člověk podle těch knih nepatří ani tvůrci, ani jeho strážcům. V lidském těle, které uhnětlí oni, je ukrytá jiskra z toho druhého světa. Kousek světla, které sem přišlo zvenčí. Proto se člověk na tomhle světě nikdy necítí úplně doma. Proto se ptá. A proto ho ti, kdo tenhle svět spravují, drží v zapomnění.

Tomášovo evangelium, sbírka sto čtrnácti výroků přisuzovaných Ježíšovi, začíná větou, která zní jako zaklínadlo. Kdo nalezne výklad těchto slov, neokusí smrt. O kus dál stojí odpověď na otázku, kterou učedníci kladou ve všech dobách. Řekni nám, jaký bude náš konec. A Ježíš se jich zeptá zpátky. Už jste objevili počátek, že se ptáte na konec? Kde je počátek, tam bude i konec.

Tomášovo evangelium přitom nebylo úplně neznámé. Už na konci devatenáctého století vykopali dva angličtí badatelé, Bernard Grenfell a Arthur Hunt, na smetišti starověkého egyptského města Oxyrhynchos hromady vyhozeného papyru. Účty, dopisy, školní cvičení. A mezi nimi

několik útržků s výroky Ježíše, které neznalo žádné evangelium v Bibli. Řecky, z doby kolem roku dvě stě. Půl století nikdo nevěděl, odkud pocházejí. Až koptský svazek z Nag Hammádí ukázal, že jde o kousky téže knihy. Někdo ji tedy četl a opisoval už v době, kdy se rozhodovalo, co bude v Bibli.

Odkud jste přišli, tam se vrátíte. Jenže kdo z nás si pamatuje, odkud přišel?

Tady se otevírá první otázka této knihy. Proč si nepamatujeme nic z toho, co bylo před narozením? Ani jeden obraz, ani jedno slovo. Ty texty na to mají odpověď a není to odpověď, kterou by člověk chtěl slyšet. Někdo nám to zapomnění dal. Úmyslně. A dodnes ho hlídá.

Druhá otázka přichází se smrtí. Lidé, kteří se vrátili z klinické smrti, po celém světě popisují tunel a na jeho konci světlo. Teplé, láskyplné, přitažlivé. Světlo, do kterého se chce jít. Spisy z Nag Hammádí ale popisují cestu duše po smrti jinak. Jako výstup kolem strážců, kteří se ptají, odkud jdeš a kam míříš, a kteří ty, kdo neznají správnou odpověď, nepustí dál. Kdo tedy stojí v tom světle? A je to opravdu cesta domů?

A třetí otázka je nejtěžší. Jeden ze spisů, Apokryf Janův, popisuje, co se stane s duší, která správnou odpověď nezná. Dostane se zpátky do rukou vládců. Ti ji spoutají a vrhnou znovu do těla. Do vězení, jak to text nazývá. A tak pořád dokola, dokud se nevzbudí. Dá se tenhle kruh přerušit? Dá se návrat odmítnout?

Na všechny tři otázky tahle kniha odpoví. Postupně, tak jak na ně odpovídají texty, které se na ně ptaly dřív než my.

Racionální výklad patří hned na začátek, protože si ho tyhle knihy zaslouží. Badatelé je řadí k hnutí, kterému se říká gnóze, podle řeckého slova pro poznání. Ve druhém a třetím století našeho letopočtu se křesťanské učení mísilo s řeckou filozofií a s židovskými spekulacemi a vznikaly z toho desítky

skupin, které si svět vykládaly po svém. Většinová církev je nakonec odsoudila jako kacíře a jejich spisy přestala opisovat. Z tohoto pohledu jsou knihy z Nag Hammádí archivem poražené teologie. Cenným, ale poraženým.

Jenže ti, kdo je opisovali, je za poraženou teologii nepovažovali. Ve čtvrtém století, kdy už byly zakázané, někdo pořád seděl nad papyrem a pečlivě je opisoval. Vázal je do kůže. A když přišla chvíle, kdy je nemohl dál držet u sebe, nespálil je. Uložil je do nádoby, zalepil smolou a zakopal pod útes, kde je šestnáct set let nikdo nenašel.

Takhle se nezachází s texty, kterým nikdo nevěří. Takhle se zachází s texty, které se musí přečkat.

Pod útesem Džabal at-Tarif dnes leží jen rozkopaná suť a hlína, kterou rolníci dál odvázejí na pole. Střepy červené nádoby se nedochovaly. Muhammad Alí as-Samman se do konce života nedozvěděl, co vlastně vykopal, a když za ním po letech přijeli badatelé, vyprávěl jim především o tom zlatém prachu, který se tehdy zvedl ze střepů do vzduchu.

Kusy papýru, které jeho matka nespálila, dnes leží pod sklem v Káhiře. Na prvních stranách jedné z těch knih stojí příběh o tom, jak vznikl tvůrce tohoto světa. Kdo ho zplodil. Jak vypadal. Co řekl, když se poprvé rozhlédl po svém díle.

A tři jména, která mu ti, kdo ten příběh psali, dali.